АҬСНҮ

ЕСҮ—МЧҮБЖА ІҬҮТЦУА ДЕМОКРАТ ГАЗЕҬУП.

АХУ 1 м. 50 к. АХУ 1 м. 50 к

№ 36 АСАБША НОІАБР МЗА 6 РЗҮ 1919 ШҮҬУСА-РАЛН № 36

АГАЗЕҬ „АҬСНҮ“ А—КАНТОРА АҨНҮ̆:

Агазеҭ „АҬСНҮ“ азҵ акаресподенціа аазҭеіуа цҳа іелырганҵ аҟаад азлаҷак ауп-іоҭҵу.

Мүзку агазеҭ „Аҭсны“ хус іаҳуп 6 м., фүмга - 36 м.

Агазеҭ іаҵумаалоуа а-статіаҟуа оиҳҷаҳ̆ҵла, іаазҳүіз іаҳ ірүзхиҵрһҵуам, іиҵрхүеіт.

Цҳа еілүрганҵ іфүм, аҵеілүргара цҭау а-статіаҟҵ агазеҭ іамаіахүм акҵ еҵш іахуаҧшүеіт.

Агазеҭ „Аҭсны“ адрес:

Сухүмъ типографія Зайдшера.

А А М Ҭ А

Һара аҧсаца іаһгуамҧхуа ак қалар: ма ӓмра іахүрҷанҵ іҧхар, ма аҳүа ірацанҵ іаүр, ма ачфара қамлар һазка ус іалоуп „Аамҭа ааһіт-ҵа Анца баіґуаҧхом-ҵа“ убрі ажаҳуак ахүсһаӓоіт:

Аамҭа іһаҳуіҳу Іазка цҳа-ала ішанҵ іахүаанүіжүз іқоуп, макіа аабра ҵа аҿҵ амам. Іһаҳуіҳүҵ абарҭ үқамүдазҵа дтқазар. Уі һақамзар іҟахүзар-һаҳуҳра цабааду адібалан-ҵа сара сүқам саҵ̆кнҵ.

Аамҭа шааһүзі, Іара һақамзара шүіҟахүу злаҷдүрзеі, һафнауцқа һагракуа һазгуамҧацеі? Іһаҳуіҳу іһабжеігама, аоф-ша, арһра, аҟічра, аҳулара һазүрқуамцуазеі абарҭ? абарҭ абра іанүспаҳуаз аофҵ іурцҵ іабоуӓм іара іашаз б-жа закуанҟ;-абарҭ һарқуацүр, Іһаҳуіҳу дангуалаһарщар абрі аамҭа іаһүіт-ҵа наѣ̆у бзіахар қалан. Ізлахуарҭамзеі аамҭа, ізлаӓһүзеі уі, ажфан аҳүқаз іқоуп. адү̆ҵл аҳүқаз іқоуп. Һара іҳу амілаҧ науп, іфаша, іаӓүһ, һара һақумпіт-аофҵша, ацҳа ура, іаҿүһүнамүрбеіт абзіара Анца ізакуан еілаӓго аҕара һара, һарҭ һаланагоіт-шада ацҳаразҵ бзіара аҧ̆ҵ іоуҳоума?

Ацҳа ура бзіарак алцнҵ сара ісүмбеіт; һара аҧсаца абрі наґ̆араҧуа каһажүрцҵ ігунаһкулар, абрі акажра уадафҵ-ду аламзар қалан. Уі камүжкуан, бзіарак аҳү һаназан-ҵа сүқам. Ізлаҕаларҿзеі аҧсаҭүлан абеіара-акрү злаіаурүзеі аофүҭфса?

Уі сһеіт-ҵа дҵіл-беі һара һазну еҵш ҷарҵү іқам, аха іабаҕоу һара һахуарҷамеі?

Аҧ̆ іаґірҳүоіт іҧхҭашала, агі-ілабүгдү кнҵ уаха дүнеүлсуоіт, ма іцүҙоіт-ма дүшнҵ іцігоіт, һаіуан бзіак умазар 50-фүк агаца оуеит, іуцүрҙоіт-3000 м. іаҧсазар 300 м. ҵа ірҷеіуоіт, ізүҙоуа аҧсуа мілаҧ һабзазаша.

Абрі аҧсху-ра-ҵа іһамоу агра баа-ҧсҵ уазхуцүр,аҧсра рацанҵ іқазцо абрі аҧсхура ауп-ҵа угу іаанагар қалан. Аҧсхура іақуцүр аҧсра мачхоіт. Аҧ̆ дүчмазафхар, ігүнха дүқазар, һаҟім, хущук-ҵа дашҧ̆лазом, уі іхаҳ̆ іаґіааіуам, хущүрҧас еіһарак іморп усқан, дүҧсүр іҧсху злазүра-ҵа. афі, ашҭеі, аба сүрхіарүі-ҵа, абрі дшаҳхуцуа ачүмазаф іаніаамҧоу аһаҟім-дібом, ахущ іоуам, абрі агуақра- ачүмазаф іаӓіла-шфакт, ҧүнхә дүшімам ангуанаҧалакі дарҧ̆ҧ̆оіт іцсраґү уі оу. Данүҧсү дашҧ̆алоіт іҧүнха аҧсху аҳіура, ізүмур „аофҵ бааҧсү іҳүмзҧ дуун“-ҵа ерҵү ҧсүс іхү іҧхазоіт, аҧсү дүҧсіт, іҧүнхазґү іҧсүз інаіқурзну даатоіт, ауал іҿарганҵ; іпҧа іурі шҧа, імаз ҧхасҧахеит ауал-ҵацаґү дүркүіт; Аус ура іґү ізаҧ̆укуум, ауалҵаца хазү ддүргл-оуам, ізланґ̆ігарүзеі іхү, дашҧ̆алароуп нас аҟічра, ашаха ірҿну імаца інадҵа ма іҧабуп-ҵа еіһондаз. Ҷара уӷ̆ба іҧаҵанү город-к ашда сшлнү ісүгүү матаҷуак аасхуап ҵа уаґүмцан, мамзар мфа-бжа уҿіаӓнза харҧүдеі еімаадеі ухүнһүр қалап. Ґу бжүхгасі, хшүф еімүрпгасеі, ус- ура гуаҷумкрасі, ҵҳала мүшҭґгасүі, іцоу абрі аҧга ура-қуа роуп, абарҧ шаһзеіҟүм нахшүф азанаштҧүр бзіанҵ ізбоіт. Абрі агра бааҧсү һаманатү̆ һара-ҳаіцаххар, ҳаннар-хумхар қамлонү, абас ізбоіт, шҧа іаамҧоуп, аҿүхара, аца ҳалахазеіт, аҧсаца ҳазүрёүхарүз аүдаҳ̆ҧаҳамлүеі, ла ҿа мілаҧк-аца ҳаліхүп-ҵа агуҧра змоу аүгр уқазар, угуҧра баштоуп, уі аца заца үалімхра уналаҧсүрґү бзіа ібоіт, аҧсү іху абза іфоіт.

Омар Чачаа.

АҬСУА ШКОЛҦУА.

Аҧсны аҧүаҧуа рёү ашколҧуа қалуо іалагаіжҿеі абар 20-қа шүҧус цлашт, аха ҿһа ожраанза акласҧуа еіһабүс ірүмаз даҧсуамзаг; шүҧүсүк ала акласҧуа ірүтүу ірүбзоү азҵ зынк аҧүаҧуа дфарүлс нарүлсүрґү, школак аҿү саа-бжак ақара дзинкудгларґү, еіһабүраҳ ахасаб ахріҧуа абрі аамҭа ҳаҧсуа школаҧуа знүмзар знү акү еҧшха-рацү іқазар абрі аоф іла ішаҧүгүлап-ҵа...

Д. Г.

АҬСХУРА.

Ҳара аҧсаца ҳагракуа рүҧ̆ҳаҙара оф̆ дҳомүзт, аха. абрі аҧсхуракуа зынҙа ҳаҳдүрцеіт, ҵсхурала іҳцаз ауаа даара ірацоуп: абрі ожґ̆ іаһзелүмкаац ҳара. іҧсүз аґ̆ ішімухо, ішхаз дшҳ арҙо. Ҳацас бааҧсүуа раҧ̆ҳа абрі шгүлоу аҳҧаһазүмдрі ҳара. Іһаҳуіҳу аофүҭфса дшіпаз еҧшнү, даґ̆ґгоіт, ҷігоіт аха даашҧ̆үхнҳ̆ діга,ом, іжі іцеі-ібафүі, аапүжінҵ іаря іхаіцаз ыҧсү ігоіт, іаанхаз уезґ̆ інүшуп, анүш

А М Һ А Ҙ У Р

(Драма IV-ҭ ҕүгүлара аманү).

(Фатма ҳшүла хура дүзёүз далагоіт. Дук бжүмсцицуанҵ аднүца алаш-бжү гоіт. Ҟааміл амһара даафнаҧалоит):

ҞААМІЛ. Баба, ачүца ачца ҳзаӓіт: аҕ̆ ыбүнсцас еіҕуаца матала деілабоуп, ахүлҧа ґажду іхаргүла, іжакіа дуу аужнү, аґ̆үі аҟ даургсуп, ішаҟ іжфа іхшү:

РАЙҮҬ Аллаһ інүс дараіпраку; зцґа уһуӧ уш дүлагулоуп-ҵа. Рослан, уцеі, урыүлійт (Рослан афүрһа дүфдүлцуеіт, РайүҬґ̆ днеійҭалоіт; Фатмеі Шазінеі-афнү еілүргара іалагоіт).

РАЙҮҬ (Аш аҿ̆ Райүҭ ісасцеі іареі анаадгүла)-Мама, унеі, уфнал.

АПАП Ішҧаҷалуоі, Райүҭ, уфнал, уаҧшүмамүі уара (Райүҭ раҧ̆ҳаза дүфналоіт, уі ійҧаҳ-апап, нас акануеі Росланүі).

АПАП (Амһара данүнүфнашүла-Йлежүбзіаҕуа!

РАЙҮҬ Уаа бзіара жбаӓіт, баіала шаабеіт, асасца!

АПАП (Фатма лаҳ)-шежүбзіа, сан!

ФАТМА (Дүнхүрхуанҵ)-Бзіа убааіт, нан.

АКАНУЕІ Здравствуіте! (Іхүлҧа фафохоіт. Нас асасца дүрҭоіт; Йлазіна рдамҧуа рүмүлхуоіт. Іҟуеіт Райүҭүі, апапүі, акануеіі, аґ̆ҧ̆ҧ ҧсуа ламүс аһасаб-ала ігүлоуп; Рослан іқама ахү кнҵ дүлоуп деіҕуша, іхҕүрҧа ірҧаҟанҵ іхаҵанү).

РАЙҮҬ (Апап іҳ)—Шабанҵааүеі, мама, шара? Аус шүмазар қалап, мамзар асқак шежүмҧанза шүзүрнүқуаргзүз?

АПАП Усоуп, Райүҭ, ҳадүқуп һара зеҳүнҧара іқаҵоо һаёүзхуз ҳанца-Хрістос іусҕуа, раҧ̆ҳаза Іордан азҵ аёү ченҭрула ҳаһзрбаз-ахүхша раҧ̆ҳаза үі агунаһа іаһзүнрүжіз-ҳазүхша аз Адамүі Ананүі (Евеі).Іаӓіт,Райүҭ, аамҭа наҕра цҳала уфнү Хрістос ілаҵара іаҕуҧхарцү, ухучҷуаґ̆ү іаҳа рнахүс аҕ̆ацара дүу-аҟүрсіанца-ҵа іқоу ірхүҧ̆ҳаҙалахарцү. Іқажі, Райүҭ, ужіра, уҕ̆аацеі ҭареі Хрістос-аёүхфү іхаҵара, ідүррүла еіҕухҳара шдуеіт.

РОСЛАН (Даҳгүлаз наq іёү неірһүн)-Аһү далагүеіт ӓбарбарра.

РАЙҮҬ Іздүруеіт, мама іззуһоґү, шүззазґ̆ү аха үі шдумгуёүн шүрҕ іазүқалашам. Сибаца ісдүрбаз сүҕүгүлоуп, урҕ ірүцаскуам. Сара дшүқоу даґ̆ҙдүруеіт, даґ̆хасцуеіт Аллаһ. Уі іажа һара аҧсүлманца іаһзааігүеіт, іаґ̆налеіһеіт һ-ҧенамбар-Магомеҕ; шара іара уі Аллаһ іажа шүлеіһеіт шҧеамбар-Хрістос. Аґ̆а һһарґү аҕ̆-Аллаһ іоуп һазцанүһоуа. Шара шүіҧ̆оуп уі Бог-ҵа, һара Аллаһ, Анца-ҵа. Іара дүүқоу, дхацанҵ уқазар, Іара ізү- роуп ушіцанүһалакүү. Сара сүіцанүһоіт Аллаһ сабаца ісүшдүрбаз, урҕ ірүцаскуам.

АПАП. Райүҭ, угу уҕахуц, ҕүнч ухшүф азүшҧ ҳанца-Хрістос іҳҙала іуасһоуа ӓжа. Іказ, Райүҭ, ужіра. Хрістос іхацара, аҕ̆үрсіанра ауп адунеі дінс, іцабүргнү, ііашанҵ іқоу. Хрістос дхазцоуа іҧсү цҳахоіт, ёүхра аіоуеіт, ҷанаҕ ҕүҧс іоуеіт. Іудкуа, Райүҭ, анаҕра, ухучҷуаґ̆ү наҕ, азү ізаах, убрі-ауп іуасһоуа, Райүҭ.

ФАТМА Ус һаумһан, нан, һара жүҭ-наґ̆ґ̆ү наҧсүлманүһ, нашүҧсүлману һгқазароуп, іһадүумцалан, нан.

АПАП Vаі, сан үс акум, абарҭ Аҧсны жүҭ уахуамас іалаҧсоу зеґ̆у...

РОСЛАН (Даҳгүлоу) Ман, дадуцуам уі ібароарра.

АПАП Шаһаҕуп ажүҭраан Аҧсны аҕ̆үрсіанра іёіанҵ ішүқаз. шарҕ̆ү, шара аҧсуаа зеґ̆ү шҕ̆үрсіанны шүқан,аха аҕ̆үрҕуца Аҧсны іаннүҕунагала, шүҕірсіанра ішхадүршҭ,рдін дінс ішаадүрхуеіт, шдүрҧсүлмант. Хрістос іматаҧа іхаҵа Андріа раҧ̆ҳаза—ідүіҧ̆халаз іматаҧаца Сімон Кананіт дүіманҵ аҧ̆ҳаза аҕ̆үрсіанра анцасүара, ша шёү, Аҧсны аҕ̆үрсіанра ашаҕүргулара даёүп, дарґ̆ү, ірһоіт, іжуп-ҵа Аҧсны-Ҧсүрзха. Уі апафс абүрвен Аҧсны рнапатцаца іанүқаз, рһүпҧ̆ар-Іустініан дүу аҧсуак-Ефрат ҵа дүцүрхүраанҵ даёүп аҕ̆үрсіанра Аҧсны ашаҕүргулара арёіара. Жүҭ уахуамас ара Аҧсны іқоу еіһарак уі аһүпҧ̆ар іқатамҧоуп. Убас іждүрааіт, ажүҭ шара шҕ̆үрсіанцан, ахі ажіара шзүруіт аҧ̆үрҧуца, ожү шхүнһүроуп, іаащхуароуп, іпҧ̆ҧшхроуп дүрфаґ ажүҭ шаба-а рдін. Убрі ақүнҭ шёүшнаҧроуп шара, іаґ̆ҧшнаҧроуп шхучҷуаґ̆ү. (Апапүі Райүҭүі еіҙажонатцү акануеі алеіфеіра даёүп).

РАЙҮҬ Ажүҭ іқаз уі сара ісүздүруам, іқалап, уі аҧ̆ҳаґ̆ү жүҭ-наґ̆заґ̆ү сабаца даёакала іқазарґ̆ү, аха са,а ажүҭра,аамҭа іагаз аҳ сеіхом, саҧ̆ҳаца сцоіт, акумзар, шҧахла сцом. Убрі-ауп іуасһуа,дад сжакіа-шла агура хоуцоуазар.

АКАНҮОІ (Дазаамчиҵ)-Мама, аха һамам һара,ожү ӓдаґ̆ү іһамбацца ус ӓүрґ̆ёүлерыххараҧуа, іхала даҧушаһаҧүмхуазар, хаала імуазар, уі ізнүцуаша аадүрш һара. Іаадүруеіт урҕ рца ҕалаша!

Алгарҧа аґ̆і а № аёү.

С. Чанба

А ҬҮХ—ЛАЙЦА.

Аццх лайцоуп,
Зеґ̆ґ̆ү чцоуп іхаӡа
Ҷара-ҷара ацумзаҧуа.
Іаркүцп іххаза.

Аіаҧаҧуа рёүрҷахүіт,
Аскфанґ̆ү лайцоуп,
Аҧсҙаҧуа цүрціт,
Адүґ̆ґ̆ү дара-рила іхаӡуп.

Іцүсгіт аҧша,
Ахҷацара қалуеіт
Іпҙүббү асаба,
Адкупеі еімпадеіт.

Аҟіч ғуҙа Мераб
Аҩүрба іехірхүеіт,
Імаха імкүпреіцан
Іеаабіҙан даагулт,

Іқиҙаруаз іхуда іл хүішүіт,
Іпаҧ сунүіцеіт,
Ацхх-лайца іеаҙәну
[illegible] Асасоурґ̆-ҵа ддүҧулуеіт.

Дшәеіуаз Мераб
Боуразчук дпадгулт,
Дүсҭалан абора,
Ірүлүіцеіт цүеіҧацак.

Ішаха пеірглап
Ацҳ ілахгеіцеіт,
Айҳі-ҵа дпапацап
Амфа дфанүлуеіт.

Дпеіт Мераб афнү
Дүізгуамҙазакуа аґ̆ґ̆ү,
Іфааілүіхүп дүнүҧ̆алт,
Іц абсура іпҙакнү.

Ауха іанааша,
Аҧшмаґ̆ү ,ағулт,
Іц шүқамүаґ̆ү гуеіҙеіт,
Аха айҙа ідүзүіт.

Адүрфаенү Мераб
Іц абора іпҙганү,
Дласпү ішнү
Іцаанү ағаҧшаҧуа інарҙеіцеіт

Абрүі нахүс Мераб
Далагүеіт ахүцра,
Дгәхуцуазі-ҵа упаауазар,
Іцүнхаз ҧ-аҧш-дүу.

Адүрхауха дүфаґ̆
Фүзак дааірхүіан
Ршахаҕуа рүмҕрцацанү
Шү-аагара-ҵа ідүрулуеіт

Іпадгулан абоура,
Аҧ іанүнагуҙас,
Аҧ ааёүфүрун,
Араху ішарулаһаіт.

Араху еібархүзаіт.
Алаҕуа ацүібарҷеіт,
Аҧшумаґ̆ү дфаццан
Аҕуку-ҵа дүһеіт.

Арүі заһаз ажлар,
Адрүу-ҵа еізеіт,
Лаґ̆ү уаґ̆ү еімаүү.
Аҟічца ірүҭҙалт,

Аҟічца ажлар рүҙоща іанүрба,
Ішрүлшоз еібарфүіт
Еібарфуа ішпеіуаз,
Мераб мужда атүша дүлҙаһаіт,

Лаґ̆ү уаґ̆ү еразнак ілүеіхаххүіт.
Дабарҭҕүґүшоз Мераб
Іара убра дүркүіт,
Іфүза іҭҙа іпхүлан

Мераб іфнү інкүлст;
Іаҳпеіз ірбеіт.
Руц-еіҕуаца ахґ̆ү
Мераб ішүізазґ̆ү ідүрхүіт

Іфүзаґ̆ү деілүркааіт.
Мерабґ̆ү іфүзаґ̆ү аідкүланү
Ідүҕулуеіт ірүманү,
Ірүгуҙасну ідүҕурцеіт,

Дґ̆ул ахаан іаҳзүмаара.
Абас іхүіт аофҵ-ҕуҕуа Мераб,
Ісүзхом ібан цү-еіҕуаҧак.
Іаақуіхҙеіт іҙааца.

Даніл Аһашба.

А Ж К А Б Ж Ҷ У А

Аболшевікца Царіцүін аа-

іҕуара 5-верс рёү ігүлоүп, абзарбзан хҕуа ауагзал аҕүнзаґ̆ү іаазоіт, аһоіт ехаҵүі аҕ̆ел.

Кубанаа р-рада еха-оґ̆ү ішүҕутцүра іқоуп-рһоіт.

Ашқу—ёүцқуа

Д. Гулиа іқаітцаз ашқуқуа

1. Аёү бзіа, аёү зфүда аусүуразүі аҕүҭаразүі ібзіоу алүцшаареі адүрреі.

2. Азк-ха бзіаі, ізфүдоуі хүшла ібзіоу адүршеі алүцшаареі,—іҕүтцүіт; ізҕахүу суоіт автор іқнүҵ.

Аҟуа ауҷыстка (анхарҕа) аазхуарцү ҕахүу раҳ.

Ауҷастка афнү бзіа зҕагүлоу, ма шаанагара фнү хүччк зҕагүлоу, ма баша оф̆ іхү нүцеікүрҵү іқоу хүбрак зҕагүлоу акү аасхуандаз згуахуа агазеҭ „Аҭсны“ аконтора-ёү дааір амфа дүҕурцоіт, ідүрбоіт.

Рухүҕуа 30,000 м. інадүркнү 230,000 м. рқнүза хус ізмаҕуоу.

РЕДАКТОР АГУҬ.

Сухумъ, Типографія А. М. Зайдшера